

॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ तथापि हिंसाभिर्भ्रंशकर्मतवाप्ययोम्यमित्याशंक्य सर्वत्र हिंसाया अपरिहार्यत्वमाह कृषिसाध्वीतीत्यादिना केन राजीवान् हिंसं त्यपि तु सर्वेपि हिंसं त्येवेत्यर्थः ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥
 द्रष्टव्या तु भवेत्पञ्चाक्रूरे कर्मणि वर्तता ॥ कथं कर्म शुभं कुर्यात् कथं मुच्ये पराभवात् ॥ २० ॥ कर्मणस्तस्य घोरस्य बहुधा निर्णयो भवेत् ॥ दाने च सत्यवाक्ये च गुरुशुश्रू-
 षणे तथा ॥ २१ ॥ द्विजातिपूजने चाहं धर्मे च निरतः सदा ॥ अभिमानातिवादाभ्यां निवृत्तोऽस्मि द्विजोत्तम ॥ २२ ॥ कृषिसाध्वीति मन्यंते तत्र हिंसापरास्मृता ॥ कर्ष-
 तोलांगलैः पुंसोऽग्रंतिभूमिशयान् बहून् ॥ २३ ॥ जीवानन्यांश्च बहुशस्तत्र किं प्रतिभाति मे ॥ धान्यधीजानियान्याहुर्व्रीत्यादीनि द्विजोत्तम ॥ २४ ॥ सर्वाण्येतानि
 जीवानि तत्र किं प्रतिभाति मे ॥ आध्याक्रम्य पशूंश्चापि घ्नंति वै भक्षयंति च ॥ २५ ॥ वृक्षांस्तथौषधीश्चापि छिन्दंति पुरुषा द्विज ॥ जीवा हि बहवो ब्रह्मन् वक्ष्ये पुच फले-
 षु च ॥ २६ ॥ उदके बहवश्चापि तत्र किं प्रतिभाति मे ॥ सर्वव्याप्तमिदं ब्रह्मन् प्राणिभिः प्राणिजीवनैः ॥ २७ ॥ मत्स्यान् प्रसंते मत्स्याश्च तत्र किं प्रतिभाति मे ॥ सत्त्वैः स-
 त्र किं प्रतिभाति मे ॥ उपविष्टाः शयानाश्च घ्नंति जीवानेकशः ॥ ३० ॥ ज्ञानविज्ञानवन्तश्च तत्र किं प्रतिभाति मे ॥ जीवैर्ग्रस्तमिदं सर्वमाकाशं पृथिवी तथा ॥ ३१ ॥
 अविज्ञानाच्च हिंसंति तत्र किं प्रतिभाति मे ॥ अहिंसेति यदुक्तं हि पुरुषैर्विस्मितैः पुरा ॥ ३२ ॥ केन हिंसंति जीवान् वै लोकेऽस्मिन् द्विजसत्तम ॥ बहुसंचित्य इति वै नास्ति
 कश्चिदहिंसकः ॥ ३३ ॥ अहिंसायां तु निरताय तयो द्विजसत्तम ॥ कुर्वत्येव हि हिंसां ते यत्नादल्पतरा भवेत् ॥ ३४ ॥ आलक्ष्याश्चैव पुरुषाः कुले जाता महागुणाः ॥
 बांधवा बांधवैरपि ॥ गुरुंश्चैव विनिंदंति मूढाः पंडितमानिनः ॥ ३५ ॥ सुहृदः सुहृदोन्यांश्च दुर्हृदश्चापि दुर्हृदः ॥ सम्यक्प्रवृत्तान् पुरुषान्न सम्यगनुपश्यतः ॥ ३६ ॥ समृद्धैश्च न नंदंति
 विधंश्च क्यं धर्माधर्मेषु कर्मसु ॥ स्वकर्म निरतो यो हि स यशः प्राप्नुयान्महत् ॥ ३७ ॥ इति श्रीम. आरण्यके प. मार्कण्डेयस. पतिव्रतोपाख्याने ब्राह्मणव्याधसंवादे
 अष्टाधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २०८ ॥ ॥ ७ ॥ मार्कण्डेय उवाच धर्मव्याधस्तु निपुणं पुनरेव युधिष्ठिर ॥ विप्रर्षभमुवाचेदं सर्वधर्मभृतां वरः ॥ १ ॥
 ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ इत्यारण्यके प. नै. मा. अष्टाधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २०८ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥
 शांत्याद्योऽज्ञानां मूढाधर्माः प्रोक्ताः संप्रति ज्ञानं विना कृतकृत्यता नास्तीति वक्तुं धर्मतत्त्वस्य दुरवगाहत्वं प्रपञ्चस्य निःसारत्वं चोच्यते धर्मव्याधस्तित्यादिना ॥ १ ॥